

УДК 94(477)“19”(044):929ПРИХОДЬКИ

А.А.Трембіцький, А.М.Трембіцький

Листи Миколи Приходька, внука Віктора Приходька як джерело до вивчення життєпису родини Приходьків

У статті на підставі цінних матеріалів, зокрема, споминів Віктора Кіндратовича Приходька і Тетяни Костівни Приходько, листів Андрія Олексовича та Олекси Кіндратовича Приходьків, Ольги Костянтинівни Приходько із родинного архіву одного із представників славетного роду Солухи-Приходька-Герасименка-Філя, Миколи Євгеновича Приходька, висвітлено діяльність і творчу спадщину багатьох членів роду – славетних діячів новітньої української історії. Також частково розкрито сімейні та інші взаємовідносини між членами роду.

Зокрема, частково розкрито та висвітлено:

– загальні аспекти життєвих і творчих шляхів, державницьку, науково-освітню, педагогічну та громадсько-просвітницьку діяльність відомого державного і громадсько-просвітницького діяча, подольчина Віктора Кіндратовича Приходька, дідуся Миколи Євгеновича та батька Євгена Вікторовича Приходьків;

– життєві перипетії дружини Віктора Кіндратовича, активної учасниці культурно-просвітницького та громадського життя української еміграції у Празі, члена Управи Українського жіночого союзу, Ганни Павлівни Приходько (Єсіпової);

– мистецьку діяльність артиста професійного театру «Нова сцена» (Хуст, Закарпатська обл.) та Празької консерваторії, редактора і диктора Українського відділу радіостанції «Голос Америки» зі штаб-квартирою у Вашингтоні, Євгена Вікторовича Приходька, сина Віктора Кіндратовича і Ганни Павлівни Приходьків;

– життєві перипетії і творчу спадщину української поетеси Марини Тимішівни Приходько (Олесіюк), дружини Євгена Вікторовича Приходька та невістки Віктора Приходька;

– життєві та освітні шляхи кандидата філологічних наук, редактора компанії «Social Register Association» (New York) Миколи Євгеновича Приходько, сина Марини Тимішівни та Євгена Вікторовича Приходьків, внука Віктора Приходька;

– життєві шляхи та творчу спадщину українського диригента, педагога, драматурга і театрознавця Олекси Приходька, рідного брата Віктора Приходька;

– життєві шляхи і творчу спадщину української громадської діячки, педагога, автор подільських родинних хронік і першого українського перекладу підручника з ботаніки, дружини Олекси Приходька – Ольги Костянтинівни Приходько (Ватич);

– короткі біографічні відомості про емеритованого професора Чеської торговельної академії в Празі, доктора філософії, піаніста з вищою музичною освітою Андрія Олексовича Приходька, сина Ольги та Олекси Приходьків;

– особистісно-індивідуальне світобачення відомого українського громадсько-політичного діяча, члена уряду УНР в екзилі, лікаря, дипломата, демографа, співробітника військово-наукового та літературного журналу «Табор» – Тимоша Гнатовича Олесіюка, батька Марини Тимішівни та свата Віктора Приходька.

Ключові слова: епістолярна спадщина, Андрій, Віктор, Євген, Марина, Микола, Олекса, Ольга Приходьки, Тиміш Олесіюк, Кам'янець-Подільський, Прага, Нью-Йорк

За останні роки в самостійній Україні значно зросла увага до духовних цінностей, збережених та розвинених українцями діаспори. Тому одним із пріоритетних напрямів сучасної історичної науки є вивчення та осмислення історико-культурної спадщини українського народу, що пов'язане із суто пізнавальними інтересами з використанням кращих традицій в повсякденній практиці національно-культурної розбудови України. Важливе місце серед недосліджених тем вивчення історії та культури українського народу належить висвітленню ролі й місця визначних історичних постатей, або цілих династій в просторово-часовому вимірі та в сфері особистісно-індивідуального континууму, тобто суцільного, безперервного духовного і матеріального життя й діяльності.

В українській історіографії ХХ – початку ХХІ ст. особистісно-індивідуальний світ членів відомого вкоріненого в етносоціокультурне середовище подільського краю українського роду Солухи-Приходька-Герасименка-Філя, викликав й продовжує привертати увагу вітчизняних дослідників. Загальні аспекти життєвих і творчих шляхів деяких членів цієї родини фрагментарно розкрили в своїх працях О. Пеленський (Львів, 1933) [28], В. Січинський (Джерзі Сіті, 1956) [47], Ю. Костюк (Пряшів, 1967) [12], О. Приходько (Нью-Йорк, 1972) [40], П. Стерчо (Нью-Йорк, 1979) [48], І. Базарко (Нью-Йорк, 1982) [1], І. Гамкало (Київ, 1997) [3], О. Завальнюк (Кам'янець-Подільський, 2000, 2001, 2003, 2005-2007) [4-9], Т. Росул (Ужгород, 2002) [46], А. А. та А. М. Трембіцькі (Хмельницький, 2005-2008, 2010, 2011, 2013, 2016, 2017) [49-64] та інші (1974) [67]. Життєві перипетії і творчу спадщину члена відомої української родини Солухи-Приходьків-Герасименка-Філя – Марини Тимішівни Приходько розкрито в науковому літературознавчо-краєзнавчому виданні «Пахуче й густо поростають ночі ...» (Хмельницький, 2016) [59]. Цікаві відомості про знану подільську родину знаходимо в опублікованих споминах безпосередніх учасників подій (Пряшів, 1967 [11], Мюнхен, 1967 [36], Нью-Йорк, 1973 [2], Вінниця, 2011 [37]), в 5 книжках «післявоєнного щоденника», що в 1945-1949 рр. Віктор Приходько вів під час свого перебування в м. Регенсбург (Німеччина) [11, арк.8; 16, арк.1], які й досі «дожидають свого видавця» [11, арк.9], а також в енциклопедично-довідкових виданнях, на Інтернет-сайтах [27; 34; 35; 38; 39; 41; 42; 43; 65] та некрологах (Нью-Йорк, 1980, 1982) [32; 33] та багатьох інших.

В той же час, значна частина цінних матеріалів про видатних членів роду Солухи-Приходька-Герасименка-Філя, славетних діячів новітньої української історії, зберігається в приватному архіві одного із представників цього славетного роду, Миколи Євгеновича Приходько, син Євгена Вікторовича та Марини Тимішівни Приходьків, внук Віктора Кіндратовича та Ганни Павлівни Приходьків. Завдяки надійному збереженню ним різноманітної, важливої і багатющої документованої приватної інформації та ділової документації про минуле й сьогодення членів свого роду, вітчизняні науковці мають величезний культурний, історичний та інформаційний потенціал для своїх досліджень, адже в його родинному архіві зосереджено багатолітню пам'ять славетного українського роду, тісно пов'язаного з Поділлям, зафіксовану в сотні документів.

Значну частину матеріалів із свого родинного архіву він у копіях передав автору. Серед них: «Короткий життєпис родини Приходьків, що народились і жили в бувшій Подільській губернії в роках 1884-1925» [11], що містить найбільш значні відомості про витоки «родини Приходьків». Цей неповний і уривчастий життєпис склав, не зважаючи на старість і хворобливий стан, адже йому вже «сповнилось 95 років і пішов 96-ий рік», Віктор Кіндратович під час свого перебування на лікуванні в санаторії міста Нью-Йорка, на прохання свого внука Миколи Євгеновича Приходька [11, арк.1; 53]; рукопис споминів «Тетайна Pychodlo-Solucha. Лікар Кость Г. Солуха. Спомин про батька» [66], в якому розкрито лікарську й благодійницьку діяльність видатного громадсько-просвітницького діяча Подільського краю, першого голови Подільської «Просвіти», талановитого і популярного лікаря Костя Солухи [54; 58; 62]; рукопис статті Ольги Приходько (дів. Ватич) «Перша вистава «Ревізора» в Александринському театрі в Петербурзі 19.4.1836 р.» [44]; власноруч написаної автобіографії «Проф. Віктор Приходько. 10.XII.1956» [45]; повідомлень про смерть – Євгена Кіндратовича [29], Олекси Кіндратовича [30] та Андрія Олексовича [31] Приходьків.

А також листи Андрія Приходька, сина Олекси Приходька, до Миколи Приходька від 05.04.1982 р. [13] і грудня 1982 р. [14]; Олекси Приходька до Тиміша Олесіюка, свата Віктора Приходька, від 19.12.1965 р. [17] і 21.04.1966 р. [18]; Олекси Приходька до Миколи Приходька від 10.09.1966 р. [19], 11.10.1973 р. [20], 15.06.1966 р. [21], 21.08.1966 р. [22], 25.04.1967 р. [25], 25.03.1972 р. [24] і 23.07.1973 р. [23]; Ольги Приходько (Ватич) до Миколи Приходька, без дати [26] та багато інших (перебувають в стадії опрацювання), які значно доповнюють уже наявні відомості та висвітлюють нові грані діяльності й творчої спадщини багатьох членів роду, а також частково розкривають сімейні та інші взаємовідносини між членами роду Солухи-Приходька-Герасименка-Філя. Про це, зокрема, йдеться в листі Олекси Приходька до Тиміша Олесіюка від 19 грудня 1965 р. Так, Олекса Кіндратович, звертаючись до свата Віктора Кіндратовича – Тиміша Олесіюка, пише, що «ми могли б познайомитись і обмінятися думками, як люди близькі. Правда, написати листа людині незна-

йомій не так легко: не знаємо, хто він і що, чим живе, чим цікавиться, чим займається. Щоб полегшити наше знайомство, я напишу, що хотів би знати про Вас: 1. Дату і місце народження. 2. До якої школи і кляси ходите. 3. Який предмет у школі найбільше подобається. 4. Чи є в школі учитель, що його лекції всі люблять. 5. Чи є в школі хор. 6. Які чужі мови студіюєте і яка мова найбільше подобається. 7. Співаєте чи граєте на якомусь інструменті. 8. Чи любите слухати джез. 9. Чи є в Вашім місті театр і чи добре там грають. 10. Яка книжка чи автор найбільше подобалися. 11. До якої вищої школи хотіли б вступити. 12. Яким спортом займаєтесь. Ось і все. Відповідь можна писати по-українськи або по-англійськи відповідати лише на ті запитання, на які хочете відповісти і лише тоді, коли будете мати час і головно охоту. Коли буде охота, то лист буде цікавий, а може і з добрим гумором, яким українці прославилися на цілий світ» [24, арк.1-2].

В листах також йдеться про внука відомого українського громадсько-політичного і державного діяча, подолянина Віктора Кіндратовича Приходька, Миколу Євгеновича Приходька [11, арк.10], сина Марини Тимішівни та Євгена Вікторовича Приходьків, який народився в Німеччині. Так, Олекса Приходько в листі до Тиміша Олесюка від 21 квітня 1966 р. пише: «Ваш Микола йде до університету! Яка радісна вістка! Починається життя нової генерації» [25, арк.1]. А в листі до Миколи Приходька від 15 червня 1966 р. він щиро бажає «дальших успіхів» і пише: «Не знаю, чи усвідомлюєш собі, що переживаєш найкращі літа свого життя, які часто будеш згадувати, бо все, що зв'язане з нашою молодістю, є для нас найдорожче і незабутнє. Ці дорогі літа маємо наповнювати кипучою діяльністю, студіями, товаришуванням з розумними і талановитими людьми, широким читанням літератури /всі визначні люди ніколи не розлучалися з книжкою!/>» [19, арк.1]. А вже в своєму листі до Миколи Приходька від 25 квітня 1967 р. він пише: «Так кінчається перший рік Твоїх студій в університеті! Напиши мені кілька слів про свої успіхи, як подобається Тобі система навчання в ун[іверсите]ті, чи маєш видатних професорів і як подобалося Тобі життя в New York'у після тихого життя в провінції [23, арк.1-2]. Після навчання в університеті, де вивчав літературу та мистецтво, Микола Євгенович захистив дисертацію з філології. Зокрема, Андрій Приходька в листі до Миколи Приходька від грудня 1982 р. пише: «Дуже радий, що Ти рішив написати свою дисертацію, не дивлячись на теперішню нерентабельність Твого фаху. Певна непрактичність в нашій родині є традиційна, але лише дійсне знання має вартість і раніше чи пізніше буде оцінене» [14, арк.2]. Після захисту він працював (станом на 2008 р. – авт.) editorom (редактором – авт.) в американській компанії «Social Register Association» (Нью-Йорк). Одружений, дружина Фаріба, донька Аня (Ганна), яка заміжня за Леройомом Линскот, внучка – Христя (Кристалль, Христина) [11, арк.10; 32; 59, с.15-16]. 25 березня 1972 р. Олекса Приходько в листі до Миколи Приходька пише, що дуже радий за нього, «як представника нової генерації нашої родини. У Твого прадіда, Кіндрата Вікторовича, було шість синів і три дочки, але мало внуків, а ще

менше правнуків, а Ти між ними найстарший, ведучий, і, як я бачу, хочеш достойно репрезентувати нашу Родину. З великим інтересом читав я про Твої студії і круг Твоїх наукових інтересів. Бажаємо Тобі щасливо скінчити ці студії і мати успіх в праці, яка Тебе цікавить» [22, арк. 1]. В іншому листі від 23 липня 1973 р. він сердечно вітаючи Миколу та його «милу дружину», зауважує, що «обмін думками часто буває корисним» [21, арк.2]. А вже в листі від 11 жовтня 1973 р. він звертає увагу Миколи на те, що його «останній лист прилетів разом з листом Віктора К[індратовича]. Листи від діда і внука летіли з Америки до Праги разом. І дід, і внук – українці, але листи їх мовою різні: дід пише по-українськи, внук – по-англійськи, хоча обидва листи торкаються справ українських. Ось де уривок з нашої історії і тема для повісті чи драматичного твору...» [18, арк.2; 59, с.18]. Важливо зауважити, що Олекса Кіндратович пишається успіхами Миколу Євгеновича. Так, у своєму листі до Миколи Приходька від 25 березня 1972 р. він, зокрема, пише: «Дуже приємно було одержати вістку від Тебе, як представника нової генерації нашої родини. У Твого прадіда, Кіндрата Вікторовича, було шість синів і три дочки, але мало внуків, а ще менше правнуків, а Ти між ними найстарший, ведучий, і, як я бачу, хочеш достойно репрезентувати нашу Родину. З великим інтересом читав я про Твої студії і круг Твоїх наукових інтересів. Бажаємо Тобі щасливо скінчити ці студії і мати успіх в праці, яка Тебе цікавить» [22, арк. 1]. Андрій Приходько в листі до Миколи Приходька від 5 квітня 1982 р. висловлюючи йому «щире співчуття з приводу смерті» його «дорогого діда бл. п. Віктора Кіндратовича» зауважує, що Микола «отримав у спадщину шляхетні риси» колись славного роду Приходьків і буде «їх достойним (і по мужській лінії єдиним) потомком» [13, арк. 1].

Кореспонденти в своїх листах згадують про сина Віктора і Ганни Приходьків, Євгена Вікторовича Приходька, який народився в квітні 1912 р. у Кам'янці-Подільському [11, арк.9]. Після того, як Визвольні змагання українського народу зазнали поразки, він, як і сотні тисяч українців, 20 листопада 1920 р. разом із батьками емігрував до Польщі. А в 1923 р. його родина переїхала до Праги, де він «скінчив українську гімназію у містечку Ржевніці, біля м. Праги» [11, арк. 10], єдину на еміграції українську середню школу, що була «заснована при матеріальній допомозі чеського уряду для українських дітей» і «зберігала молодь од винародовлення». Ця вільна школа давала можливість виховувати українських дітей так, як того вимагала українська національна гордість та національний інтерес [59, с.13]. Він мав чудовий «голос-бас і виступав в українських операх... німецьких театрах» [11, арк. 10]. Так, у театральному сезоні 1938-1939 рр. він як «артист в різних ролях, глибокий бас» виступав у професійному театрі «Нова сцена» в Хусті (Закарпатська обл.) [59, с.13]. Зокрема, 3 січня 1939 р. у третій святковій прем'єрі театру виконав роль «Дніпра» в драмі «Над Дніпром», яка відбувалася в присутності «найвизначнішого сучасного українського поета» і письменника Олександра Олеся з нагоди його 60-річчя. Газета Підкарпатської Руси «Нова Свобода» від 11 січня писала: «Гарно відограв свою ролю «Дніпро» (Є. Приходько), що своїм грім-

ким словом «До бою, до бою!» нагадав дійсно воскреслих лицарів-запорожців». 23 лютого 1938 р. театром було поставлено в Хусті «прем'єру відновленої комедії на 3 дії В. Вебера – М. Геннекена «Пані і її похресник» у перекладі Г. Совачевої. У цій комедії Є. Приходько виконав роль Брішу, а також мав ролі в п'єсах «Гайдамаки» та «Місяць і зорі» (автор, кам'янецьчанин Микола Чирський – авт.) [59, с.14-15]. Разом із братом батька Олексом Кіндратовичем, Євген Вікторович, майже рік, навчався та співав у «Празькій консерваторії, котру він, на жаль, покинув, хоч у него був чудовий голос» [14, арк. 1]. Після Другої світової війни він разом із дружиною емігрував до США, де впродовж 27 років був редактором і диктором Українського відділу радіостанції «Голос Америки» зі штаб-квартирою у Вашингтоні (США). Помер Євген Вікторович Приходько, несподівано, від хвороби серця, 1 липня 1980 р. Похований у Вашингтоні на цвинтарі Моунт Олівет [11, арк.10; 59, с.15-16].

У листах також йдеться й про маму Миколи Євгеновича, дружину Євгена Вікторовича Приходька, доньку Тиміша Гнатовича Олесіюка, українську поетесу та перекладачку, члена Організації Українських Письменників «Слово» Марину Тимішівну Приходько (дів. Олесіюк), яка народилася 1927 р. у Празі, навчалася в польській початковій школі в Бересті на Поліссі, згодом у дівочому інституті в Перемишлі, під час Другої світової війни закінчила українську гімназію в Холмі, а після переїзду до Варшави, відвідувала польський підпільний університет. Під час варшавського повстання була вивезена як учасниця повстання до концентраційного табору Гросс Розен (Німеччина), а кінець війни застав її у Ваймарі, звідки вона згодом перекочувала далі на захід. Вищу освіту отримувала на факультеті мовознавства та літературознавства Мюнхенського університету Людвіга-Максиміліана (Мюнхен) та факультеті нової філології Франкфуртського університету імені Йоганна Вольфганга Гете (Франкфурт на Майні). У 1949 р. разом із чоловіком та родиною прибула до Нью-Йорку. З 1947 – друкується в у різних україномовних виданнях української діаспори Італії, Німеччини та США, видала окрему збірку поезії «Потойбіч мосту» (Мюнхен, 1967). Мешкала в Нью-Йорку і працювала перекладачем, разом із своїм чоловіком, в Українському відділі радіостанції «Голос Америки». Основу ефіру українського відділу «Голосу Америки» склали новини, інформаційні та культурні програми для україномовного населення. Марина Тимішівна померла 18 червня 1982 р. у Нью-Йорку і похована на українському православному цвинтарі Святого Андрія в Савнт Бавнд Бруку [25, арк.1; 27; 59, с.10-11].

Добрим словом в своїх листах згадують кореспонденти дідуся Миколи Євгеновича Приходька, батька Євгена Вікторовича, відомого державного і громадсько-просвітницького діяча, подолянина Віктора Кіндратовича Приходька (*31.01.1886, с. Княжпіль, нині – Кам'янець-Подільського р-ну Хмельницької обл. – †05.02.1982, Нью-Йорк, США) [59, с.12]. Частково в листах розкрито його життєві і творчі шляхи, державницьку, науково-освітню, педагогічну та громадсько-просвітницьку діяльність. Зокрема йдеться про те, що

він народився 31 січня 1886 р., у селі Княжпіль, недалеко від Кам'янця-Подільського [11, арк.6]. В 1894-1895 рр. навчався в народній школі містечка Ярмолинці, в 1895-1899 рр. – у Приворотському духовному училищі (нині Кам'янець-Подільський р-н –авт.), 1899-1905 рр. – у Подільській духовній семінарії, після закінчення якої «мав коротку службу в Подільській Консисторії», в 1907-1909 рр. – навчався в університеті міста Дорпаті (нині – Тарту, Естонія), в 1909-1912 рр. – на юридичному факультеті Київського університету [11, арк.7], після закінчення якого в 1912-1917 рр. працював судовим слідчим Подільського окружного суду [65]. 20 листопада 1920 р., після поразки Української революції 1917-1920 рр., разом із дружиною та сином емігрував до Польщі, а в 1923 р. переїхав до Чехословаччини [11, арк.10], де був одним з ініціаторів створення та доцентом Української господарської академії (Подебради). Про життєві перипетії Віктора Кіндратовича після того, як «академія сповнила своє завдання», тобто після її закриття в 1935 р., Андрій Приходько в листі до Миколи Приходька від грудня 1982 р. пише, що він «опинився без посади і діставав лише маленьку піддержку (500 крон в місяць, що було д[уже] мало). Якраз почалась господарська криза, тяжко було знайти іншу працю» [14, арк.2]. А тут ще й в 1935 р. померла його дружина і він, ставши вдівцем, «залишився ним до самої смерті, значить 47 літ» [14, арк.1; 59, с.12]. Заслужений український громадянин, автор спогадів, щоденників, більше півстотні історичних і публіцистичних праць, подолянин Віктор Кіндратович Приходько помер 6 лютого 1982 р. у Нью-Йорку [33; 65] і похований в Українському православному центрі-цвинтарі при св. Андріївській церкві-пам'ятнику в Бавнд Бруку, офіційній історичній пам'ятці Нью Джерсі, де спочивають славні сини і доньки Поділля – Євген Приходько, Володимир Січинський з дружиною, Олена Чехівська (Січинська), Олекса Повстенко та інші. Їхні могили нагадують нам те, за що боролись наші предки, нашу спадщину, яку ми, їхні нащадки, повинні зберігати та гідно передати нашим дітям. Вони є доказом живучості та невмирущості української духовності та ідеалів, якими жили і за які вмирали і вмирають найкращі сини та доньки України [53, с.227].

В листах подано дуже цінні відомості про дружину Віктора Кіндратовича – Ганну Павлівну Приходько (Єсіпову). Варто зауважити, що сам Віктор Кіндратович у своїх споминах пише, що в 1906 р., під час служби в духовній Консисторії Кам'янця, він «зустрівся з дівчиною» «видатної краси», «донькою підполковника російської армії Павла Аркадієвича Єсіпова, що відбував свою службу у 74-му Ставроновському піхотному полку» – Ганною Павлівною, яка народилася 23 серпня (за ст.ст.) 1889 р. у Кам'янці-Подільському, а в 1906 – успішно закінчила Марійську гімназію [53, с.226]. Ольга Приходько, дружина Олекси Приходька, в листі до Миколи Приходька без дати, згадуючи про відносини між мамою Віктора Приходька та його дружиною, пише, що «Твоя Бабуся, Анна Павлівна, була нашою близького приятелькою з дитячих літ і наша старенька бабуся (Ганна Яківна – авт.) дуже її любила і за красу, а головне за її добре серце. Не раз говорила: «Щасливий буде той хлопець, якому

дістанеться це червоне яблучко» і «це щастя дісталось на долю Твого Дідуся, Віктора Кіндратовича. На жаль, такий гарний цвіт одцвів передчасно, і В[іктору] К[індратовичу] судилося самотнє життя...» [26, арк.1; 59, с.12]. В 1910 р. – вони «побралися», а 19 жовтня 1918 р. – Ганна стала вільною слухачкою історико-філологічного факультету Кам'янець-Подільського державного українського університету. Віктор Приходько зі своєю «вірною дружиною» «щасливо прожили 25 літ» [11, арк.9]. У міжвоєнний період Ганна Павлівна брала активну участь у культурно-просвітницькому і громадському житті української еміграції у Чехословаччині, була членом Управи Українського жіночого союзу, з 1933 р. працювала в «Українській їдальні» УЖС, що була важливим осередком культурного життя емігрантів, адже тут відбувалися засідання, вечірки, заслуховувалися реферати, працювала бібліотека, влаштовувалися «літературні чаї» з рефератами і дискусіями [53, с.227]. Емеритований професор чеської торговельної академії в Празі Андрій Приходько, син Ольги та Олекси Приходьків, в листі до Миколи Приходька в грудні 1982 р. пише, що він ровесник Євгена Вікторовича (батька Миколи – авт.) і вони навіть навчалися «один рік одночасно в Празькій консерваторії», яку Євген, на жаль, покинув. Далі Андрій пише, що мав тісні стосунки з дідусем Миколи (Віктором Приходьком – авт.) і його «незабутньою» бабусею Анною Павлівною [14, арк.1], яка «була чудовою людиною». Хоча й «походила з російської родини, зовсім перенялася укр[аїнською] стихією і вважала себе свідомою Українкою». А коли в Чехії почалася господарська криза і Віктор Кіндратович залишився без роботи, то Ганна Павлівна, «щоби рятувати родину пішла працювати як кухарка в укр[аїнську] їдальню. Була се д[уже] скромна інституція Союзу укр[аїнських] жінок з мінімальною оплатою, але з того в ті часи важною вигодою, що родина могла пообідати там безплатно. Умови праці там були д[уже] тяжкі, особливо для А[нни] П[авлівни], котра не мала до того жодної фахової підготовки. Те все виносила героїчно і ніхто від неї ніколи не почув ані слова нарікання. Просто «свята людина»..., але, на жаль, якраз сі обставини були причиною передчасної смерті» [15, арк.2], «(очевидно рак)». Померла вона 9 жовтня 1935 р. у Празі й похована на Празькому цвинтарі Ольшани «недалеко від малої православної церкви». «В тій самій могилі поховані» Олекса (†1979) та Ольга (†1981) Приходьки [14, арк.1; 59, с.12].

У цих листах подано короткі біографічні аспекти, фрагментарно розкрито творчу, педагогічно-культурну та громадсько-просвітницьку діяльність рідного брата Віктора Приходька, Олекси Кіндратовича Приходька, який народився 5 жовтня 1988 р., у селі Ластівці (нині Кам'янець-Подільський район – авт.). Навчався у народній школі містечка Ярмолинці [11, арк.10], з 1 вересня 1899 р. – у Кам'янецькому духовному училищі [53, с.228], з 1903 р. – у Подільській духовній семінарії. Під час навчання в духовних закладах співав у архієрейському хорі, в старших класах семінарії став регентом семінарського церковного хору [11, арк.10]. Про період свого життя після закінчення семінарії, Олекса Приходько в листі до Миколи Приходька від 10 вересня 1966 р. пише,

що в 1908 р. він вступив «до Варшавського /того часу російського/ університету. На своє утримання заробляв тим, що диригував церковним хором. Це не була тяжка річ і оплачувалась досить добре [17, арк.1]. Але далеко поважніша річ була диригувати на концертах великим студентським хором /130 членів/. Правда, така мистецька праця захоплювала мене, але відтягала від студії в університеті. Це був університетський хор. Але ми, українці, хотіли мати у Варшаві свій власний хор. Його організація, ведення, концерти /в хорі було 100 членів/ вимагали багато часу і праці. Захоплений музикою, вступив я до консерваторії і т. д. Відмовитися від громадської праці ми не могли, але наші студії від того дуже терпіли. Для мене тепер ясно, що це була велика помилка: студент мусить лише студіювати і готуватися до своєї спеціальности, все інше треба відкинути! Вчитись, вчитись, вчитись!» [17, арк.2]. Про свої «заінтересування» після закінчення університету [11, арк.11], він у листі до Миколи Приходька від 25 березня 1972 р. пише, що викладав літературу в середніх школах, а як «хоровий диригент працював з різними хорами /Кам'янець-Подільський, Варшава, Чернігів, Київ, Ужгород, Прага/. Поруч з веденням хорів вів, як режисер, ріжні театральні ансамблі, для яких також писав драматичні твори» [22, арк.1]. В 1919-1920 рр. уповноважений (адміністратор – авт.) Української республіканської капели [11, арк.12], а після її розпаду, разом із 18 членами Капели, переїхав в Ужгород, де був диригентом «Руського Національного Хору», викладав українську мову та літературу, «теорію музики й співи» в жіночій та чоловічій вчительських гімназіях Ужгорода [11, арк.14], «при обох інституціях заснував і керував хоровими колективами» [12], викладав музику в греко-католицькій учительській семінарії в Ужгороді [48], був професором Української торгівельної академії (Мукачів, Свалява), де «працював 18 літ» [22, арк.2], був диригентом та організатором українських національних вистав [11, арк.14]. В 1940 р. переїхав до Праги [25], де працював режисером в Українській драматичній студії і Празькій консерваторії, диригував у Празькому ансамблі, вів театральний гурток [14, арк.1]. Автор багатьох драматургічних творів [22, арк.1], у т. ч. української п'єси «Право на жаття» [21, арк.1]. Олекса Приходько помер 8 лютого 1979 р., похований на Ольшанському цвинтарі Праги [14, арк.1; 30; 59, с.12].

У листах добрим словом згадується дружина Олекси Приходька, Ольга Костянтинівна Приходько (Вагич), уродженка с. Роздолівка (нині – Мурованоквириловецький р-н), викладач французької мови Кам'янець-Подільського державного українського університету і перекладач Української республіканської капели, яка пройшла з Олексою Кіндратовичем усі перипетії емігрантського життя і під «кінець життя виявилась як письменниця», написала значну кількість літературних і драматургічних творів, у т. ч. «Градів Ілія. Родина хроніка з життя подільського духівництва минулого століття» (1966-1968), «З моря житейського... Розповіді з часів старого Поділля» (1972) і «Кам'яне Серце» (1972) (копії усіх цих праць зберігаються в родинному архіві А. М. Трембцького і підготовленні до перевидання – авт.), які мали «значний успіх у читачів»

[11, арк. 15]. Андрій Приходько в своєму листі від 5 квітня 1982 р. звертається до Миколи Приходька з проханням віднайти й по можливості видати «одно, або може і більше оповідань моєї покійної Мами (власне також Твої другої Бабусі). Покійний дідусь (Віктор Кіндратович – авт.) високо оцінював сі оповідання і збирався їх видати друком. Може Ти зможеш тепер зайнятися тою справою?» [13, арк. 2]. Можливо, що мова йде й про рукопис мистецтвознавчої праці Ольги Приходько «Перша вистава «Ревізора» в Александринському театрі в Петербурзі 19.4.1836 р.» [44], яку Микола Євгенович надіслав автору. Ольга Костянтинівна Приходько померла 14 січня 1981 р., похована на Ольшанському цвинтарі Праги в «тій самій могилі» де похований її чоловік Олекса Приходько (†1979) [14, арк. 1; 59, с. 12].

Про Андрія Олексовича Приходька [14, арк. 2], сина Ольги та Олекси Приходьків, в листах є досить короткі, але важливі відомості. Так, із листів стало відомо, що він закінчив історично-філологічний факультет Празького університету, «викладав у Торговельній академії англійську і, здається, німецьку мови» [11, арк. 15], захистив дисертацію й отримав вчену ступінь доктора філософії, піаніст, має вищу музичну освіту [22, арк. 1]. Одружений, дружина Божена (чешка за національністю – авт.). Помер Андрій Приходько 2 листопада 1988 р. [31].

В листах також є короткі згадки про великого українського патріота, видатного громадсько-політичного діяча, члена Української Центральної Ради та уряду Української Народної Республіки в екзилі, основоположника і члена Українського лікарського товариства Північної Америки, члена-кореспондента Української Вільної Академії наук та Наукового товариства імені Шевченка в США, публіциста Тиміша Гнатовича Олесіюка, батька Марини Тимішівни, свата Віктора Приходька, діда Миколи Євгеновича Приходька [24; 25]. Тиміш Гнатович Олесіюк помер 11 вересня 1978 р. у Лос-Анджелесі [59, с. 24].

Незалежна Україна, про яку так мріяли кращі представники відомої української родини Солухи-Приходьків-Герасименка-Філя, які тривалий час мешкали і працювали на Поділлі та багато зробили для українського національного відродження, ще не повною мірою увічнила їх пам'ять. Вони не просто спостерігачі або фіксатори подій, а їх активні учасники. Кожне з поколінь цієї славної родини знаходилося в епіцентрі історичних подій та збагатило українську історію й культуру, плідно працюючи в Україні та еміграції, однак їхні життєві шляхи, державницька, суспільно-просвітницька, науково-педагогічна, професійна і благодійницька діяльність, ще й досі чекають своїх українських дослідників.

Копії листів, які внук відомого подолянина Віктора Приходька, Микола Приходько передав до родинного архіву А. М. Трембіцького [13-14; 17-26], в поєднанні з такими раніше оприлюдненими нами споминами [53; 54; 57-59; 62], як «Короткий життєпис родини Приходьків, що народились і жили в бувшій Подільській губернії в роках 1884-1925» [11], «Тетажна Prychodlo-Solucha. Лікар Кость Г. Солуха. Спомин про батька» [66], «Проф[есор] Віктор

Приходько. [Автобіографія], 10.ХІІ.1956» [45] та інших матеріалів [29-31; 44], мають значну цінність для вітчизняних дослідників, для пізнання всього внеску членів родини Солухи-Приходька-Герасименка-Філя в історію та культуру України. Тому, для надання можливості широкому колу сучасних українських істориків і краєзнавців використовувати ці листи у своїх дослідженнях, вони вперше вводяться нами в науковий обіг й подаються як додатки, із збереженням мови та стилю авторів.

Додатки

№ 1

Лист Олекси Приходька до Миколи Приходька

Прага, 15.6.1966 [р].

Дорогий Миколо!

Було нам дуже приємно одержати листа від Тебе. Хоч лист Твій і лаконічний, але багатозначний, тому гратулюємо Тобі і щиро бажаємо дальших успіхів. Не знаю, чи усвідомлюєш собі, що переживаєш найкращі літа свого життя, які часто будеш згадувати, бо все, що зв'язане з нашою молодістю, є для нас найдорожче і незабутнє. Ці дорогі літа маємо наповнювати кипучою діяльністю, студіями, товаришуванням з розумними і талановитими людьми, широким читанням літератури /всі визначні люди ніколи не розлучалися з книжкою!/.

Іван Франко, бідний сільський хлопець, став найвизначнішим ученим свого часу через книжку.

Книги – морська глибина,
Уто в них пірнув аж до дна,
Той, хоч труду мав досить,
Дивні скарби виносить. /І.Франко/
Твій Олекса Пр[иходько].

№ 2

Лист Олекси Приходька до Миколи Приходька

Прага, 21.8.1966 [р].

Дорогий Миколо!

З великою приємністю перечитав я Твого листа, присвяченого питанням літератури і мистецтва.

Відповідаю на Твої запитання: Чи Конрад – англійський письменник, чи польський?

Моя відповідь: Конрад /Йозеф Корженьовський/ поляк, що писав по-англійськи. Але ще точнішу відповідь на це питання дає М. С. Bradbrook: *Englan's Polisk Genino* (London, 1941).

Його жінка Джессі, англійка, свідчить, що її чоловік, пишучи по-англійськи, думав по-польськи, а його вимова /pronounciaton/ ніколи не була англій-

ською. Джессі не вважала його англійцем, навпаки, приглядаючись до його характеру, знайомилась з слов'янськими рисами в його поведінці /позитивними і негативними в порівнянні з рисами англійськими/: мрійливість /dreaminess/, дразливість /irritability/, нетерплячість /impatience/, слов'янське почуття гумору, непрактичність /unpracticality/, щедра гостинність /hospitality/, замилювання до сільського життя, неохота до спортів /Jessi Conrad: Jonph Conrad as I know Him. London, 1926/.

Я зацікавився Конрадом, бо він наш земляк /fellow countryman/, народився в центрі України, в м. Бердичеві, на Київщині. Розуміється, знав українську мову дуже добре. Бажання вирватися в широкий світ вело його до Франції, а потім до Англії.

Поляки вважають його своїм великим письменником, а критика бачить в ньому видатного стиліста, порівнюючи його з Флобером, Тургенівим та &enhy James'om.

На жаль, на жаль, мушу признатися, що не живу я з Конрадом у приятельстві: маю в своїй бібліотеці головні його твори, але ні одного не дочитав до кінця, я його не розумію. Читаючи J. B. Riestley, або S. Mauqham, чи Gahworthy, насолоджуюсь не тільки їх творчістю, але й своєю свободою, бо можу читати ці твори майже без словника, але у Конрада кожне 4 або 5 слово мушу знайти в словнику бо Конрад не любить загальноуживаних слів. Не знаю, не знаю, коли зможу його читати.

Нема ніякого сумніву, що Конрад ніколи не почував себе англійцем: був би це великий національний і політичний скандал, щоб видатний чоловік утратив свою національність, с[еб]т[о] свій власний внутрішній зміст!

Чи «покриваються» поняття язык і національність?

Язык, яким ми говоримо, ніби свідчить про нашу національність, але в дійсності так не є. Жиди в Берліні говорять по-німецьки, в Парижі – по-французьки, жидівської мови не знають, але їх національність – жидівська. Тут не можна нічого змінити.

Багато свідомих українців, що жили в містах України, не знали української мови, говорили тільки по-руськи, але вважали себе українськими патріотами і працювали для української ідей. Українські актори говорили на сцені дзвінкою, мелодійною українською мовою, але за сценою говорили по-російськи. А ось ще цікавий приклад.

Жила в Празі стара англійка з Лондону і давала лекції англійської мови. Ходив і я до неї. Одного дня сказала вона мені, що вона ірландка /в тому часі Ірландія проголосила свою самостійність і незалежність!/. Почуваючи себе ірландкою, вона віднесла свій британський паспорт до британського посла /амбасадора/ в Празі і просила дістати їй паспорт ірландський.

– Вже два тижні, як я подала посольству свою просьбу, а відповіді не одержала.

– Такі справи не робляться моментально, кажу я їй. Посольство в Празі послало Ваш паспорт до міністерства в Лондоні, а міністерство послало пас-

порт до Ірландії і т. д. На це треба багато часу.

За короткий час прийшов їй ірландський паспорт і лист від ірландського міністерства, писаний по-англійськи. Я питаю:

– Чому ірландське міністерство пише до вас по-англійськи?

– Бо я не розумію по-ірландськи, каже мені ірландська патріотка.

– А звідки знає ірландське міністерство, що ви не розумієте по-ірландськи?
– питаю.

– Бо по-ірландськи ніхто не розуміє!

– Як то – ніхто? – питаю здивовано.

– Абсолютно ніхто. Всі ірландці говорять по-англійськи: в школах, в урядах, в церкві; книжки, преса, театри, кіно – все англійське.

– Але хтось знав і говорить по-ірландськи, кажу я.

– Так, цією мовою говорять ірландські неграмотні пастухи, що пасуть вівці на зелених ірландських полонинах; від них тепер будемо вчитися і розпочинати ірландське культурне життя.

І справді, за деякий час показала мені тоненьку книжечку, першу ірландську граматику, і маючи 60 літ, почала вона студіювати свою невідому рідну мову.

Констатуємо: її материнська мова – англійська, школа англійська, ціле життя була учителькою англійської мови, але її кров говорить: ти ірландка, твої прадіди – ірландські пастухи...

Деякі українці /їх немало/ в подібній ситуації, як ця ірландка, вважають себе «русскими». Але бувають і такі випадки, коли такі «русские», побувавши в Москві і приглядаючись до московського життя, звичай, переконуються, що вони /с[еб]т[о] ці «малороси»/ дійсно не є русские і повертаються на Україну українцями. Як правило, українські дівчата /і ті, що говорять по-руски/ не хотять виходити заміж за великоросів, називаючи їх загально «губими москалями»...

(To be continued)

Твій (without comma!) /підпис/

№ 3

Лист Олекси Приходька до Миколи Приходька

Прага, 10.9.1966 [р]. /Продовження/

Дорогий Миколо!

Стара генерація писала й буде писати Gogol, але нова мала би знати правдиве ім'я цього письменника. У старих енциклопедіях Гоголь – «руський» письменник, але в нових виданнях тих самих енциклопедій вже пишуть, що Гоголь українець, бо вже знають, що б[увша] Россія – це держава різних окремих народів з власною історією, культурою, побутом /mode of life/. Конрада не можемо вважати англійцем, а Гоголя «руським». Конрадові вдалося оволодіти англійською мовою, але Гоголь все відчував, що пише чужою мовою і свої писання давав корегувати своєму приятелі Прокоповичу, вважаючи,

що той краще знає російську мову. Буваючи в Москві, Гоголь писав, що там він хотів би «назвучаться /ди́ке слово!/ русского языка», с[еб]т[о] говорити так, як говорять у Москві.

Ось цікава тема для Твого реферату на факультеті! Між іншим Гоголя порівняти з американським поетом у тім відношенні, що і той і другий ще малими хлопцями мріяли про якусь велику кар'єру, і це їм удалося.

Дорогий Миколо! Тепер не чекаю від Тебе листів, бо не будеш мати часу на це, маючи перед собою великі наукові завдання.

На жаль, на превеликий жаль, не студіював я в університеті так, як цього треба було! Чому? Були тоді інші політичні обставини, і ми, молодь, мали повинність вести культурно-національне життя, бо старша генерація або була русифікована, або зайнята своїми родинними турботами /про ці обставини маєш можливість довідатись від наших старших громадян/.

Р[оку] 1908 вступив я до Варшавського /того часу російського/ університету. На своє утримання заробляв тим, що диригував церковним хором. Це не була тяжка річ і оплачувалась досить добре. Але далеко поважніша річ була диригувати на концертах великим студентським хором /130 членів/. Правда, така мистецька праця захоплювала мене, але відтягала від студії в університеті. Це був університетський хор. Але ми, українці, хотіли мати у Варшаві свій власний хор. Його організація, ведення, концерти /в хорі було 100 членів/ вимагали багато часу і праці. Захоплений музикою, вступив я до консерваторії і т.д. Відмовитися від громадської праці ми не могли, але наші студії від того дуже терпіли.

Для мене тепер ясно, що це була велика помилка: студент мусить лише студіювати і готуватися до своєї спеціальности, все інше треба відкинути! Вчитись, вчитись, вчитись!

У Празі маємо тепер крашу погоду. Починається багатий концертний сезон. Будемо ходити слухати гарну музику.

Бажаємо Тобі доброго здоров'я і великих успіхів. Просимо передати наше щире привітання Твоїм милим Родичам. Твій Олекса Пр[иходько]

№ 4

Лист Олекси Приходька до Миколи Приходька

Карлові Вари, 25.4.[19]67. Дорогий Миколо!

Посилаю тобі привіт з K[arlovu] V[ary], де я тепер перебуваю на лікуванні (п'ю мінеральні води, теплі і холодні, щоб поправити своє травлення (digestion)). На жаль, погода тут холодна, в повітрі літає легкий сніжок, північний (north) вітер!

Маю до Тебе, дорогий Миколо, таку просьбу: директор тої школи, де я вчив довгі роки, подав деякі відомості про мою працю на Закарпатті в таких американських енциклопедях:

- 1) Енциклопедія Українознавства, стор. 567.
- 2) Англомовна Енциклопедія, стор. 852.

Думаю, що уміщено там кілька рядків, які дуже прошу переписати для мене. Не треба для цього багато часу, бо подані сторінки енциклопедій.

Буду Тобі д[уже] вдячний.

Так кінчається перший рік Твоїх студій в університеті! Напиши мені кілька слів про свої успіхи, як подобається Тобі система навчання в ун[іверсите]ті, чи маєш видатних професорів і як подобалось Тобі життя в New York'у після тихого життя в провінції.

Пиши мені на стару адресу, бо тут я буду лише три тижні.

Будь здоров! Твій Олекса Приходько

№ 5

Лист Олекси Приходька до Миколи Приходька

Прага, 25.3.[19]72 [р]. Дорогий Миколо!

Дуже приємно було одержати вістку від Тебе, як представника нової генерації нашої родини. У Твого прадіда, Кіндрата Вікторовича, було шість синів і три дочки, але мало внуків, а ще менше правнуків, а Ти між ними найстарший, ведучий, і, як я бачу, хочеш достойно репрезентувати нашу Родину,

З великим інтересом читав я про Твої студії і круг Твоїх наукових інтересів. Бажаємо Тобі щасливо скінчити ці студії і мати успіх в праці, яка Тебе цікавить.

Мої заінтересування були іншого роду: в середніх школах я викладав літературу, а як хоровий диригент працював з різними хорами /Кам'янець-Подільський, Варшава, Чернігів, Київ, Ужгород, Прага/. Поруч з веденням хорів вів, як режисер, різні театральні ансамблі, для яких також писав драматичні твори.

Мій син Андрій, д-р філос[офії], піяніст, має також вищу музичну освіту.

Дуже дякую Тобі за виписку з статті А. Штефана з Короткої Енциклопедії. Мабуть те саме подано також і в Укр[аїнській] Енциклопедії, а це для мене цілком вистачає, не треба нічого більше виписувати. А. Штефан – б[увший] директор школи, в якій я працював 18 літ в Закарпатській Україні.

На цім кінчаю, але не думаю переривали зв'язок з тобою.

Прошу передати мій сердечний привіт Твоєму Дідові, д-ру Олесіюкові.

Бажаю Тобі доброго здоров'я та всього найкращого!

№ 6

Лист Олекси Приходька до Миколи Приходька

Прага, 23.7.[19]73 [р]. Дорогий Миколо!

Дуже прошу передати український текст моєї п'єси «Право на життя» моєї бувшої учениці Бланці Каган, яка хоче перечитати п'єсу.

Прошу дуже поглянути до тексту другої дії п'єси, чи є там сцена: молодий архітект має веселий діалог зо своєю дівчиною про своє майбутнє життя. Ця сцена була написана додатково по першій виставі комедії в Празі і я не певен, чи уміщена ця сцена в твоєм примірнику. Коли ця сцена там є, то все в порядку,

але коли її там нема, прошу мене повідомити про це. Ось і все.

Про Твоє життя і наукові успіхи ми нічого не знаємо, хоч нас це дуже цікавить, як і діяльність Твоєї милої Дружини.

Було б нам приємно щось довідатися про Тебе. Віктор К[індратович], хоч і хворий, але часто нам пише, а обмін думками часто буває корисним. За ласкаву послугу наперед щиро дякую. Тебе і Твою милу Дружину сердечно вітаємо, бажаючи Вам всього найкращого.

Твій О[лекса] Приходько з дружиною.

№7

Лист Олекси Приходька до Миколи Приходька

Прага, 11.Х.1973 [р]. Дорогий Миколо!

Спішу відповісти на Твого листа, якого я одержав вчора, передовсім прошу вибачити, що обтяжую Тебе театральними справами, знаючи, що Твої інтереси знаходяться far from It практично, але теоретично моя п'єса торкається всіх, в першу чергу мільонів молодих людей, таких як Ти, які гинуть у війнах, не зазнавши життя, мільонів розбитих сердець матерів, мільонів молодих жінок, що залишаються вдовами і т. д. Проф. Ревуцький /Канада/ в критиці моєї п'єси написав, що тема комедії «світова», а тому годиться не тільки для укр. сцени.

Говорив я про свою п'єсу з пані Бланкою Каган, що не можу поставити свою п'єсу в Нью-Йорку з огляду на те, що там нема українського театального гуртка.

– А чому ви не звернулись до мене? – питає вона.

– Я не знав, що це може цікавити вас – відповідаю.

З її запитання виходило, що вона мав якісь зв'язки чи знайомства з людьми /американцями/, які можуть щось зробити в цій справі.

Ось і все, що я говорив з Б[ланкою] К[аган] на цю тему.

Якщо Ти можеш з кимсь говорити на цю тему, а Б[ланка] К[аган], також, то може спільно Ви зможете прийти до певного рішення.

Одверто кажучи, я не маю великої надії на виставу моєї п'єси в Н[ью]-Й[орку], бо не можу примусити Вас стати антрепренерами неіснуючого театру.

«Великий театр» моєї п'єси не візьме, бо там потрібні звучні ймення Б. Шов, Дж. Прістлі, О. Вайльд... Єдиний, хто може успішно заграти цю легку комедію – це аматорський студентський гурток /український чи американський/.

Свого часу, коли в Н[ью]-Й[орку] були певні паціфістичні настрої серед студентської молоді, написали мені мої приятелі, що «тепер ваша п'єса мала б тут великий успіх». Тоді то я й переложив комедію на англійську мову.

П'єса мала значний успіх у публіки в Празі. Написавши п'єсу, скликав я своїх артистів, читав їм п'єсу і просив робити свої зауваження щодо змісту чи форми комедії, а при тім спостерігав, яке вражіння робила п'єса на моїх слухачів. Реагували вони на все дуже жваво, але замість критики заявили, що

вони вже поділили ролі між собою і хочать комедію грати.

Перед виставою треба було віддати п'єсу на цензуру. Видно було, що п'єса подобалась цензорові, який на цензурованому примірникові комедії коротко написав: «Настудіювати»... і урядова печатка.

На виставі в Празі публіка сприймала оплесками окремі сцени, а в залі був веселий, бадьорий настрій.

П'єсу висилало Пряшівське радіо /заплатили мені 4000 корон/ і просили дальшу п'єсу на подібну тему.

/Між іншим: в Н[ью]-Йорку живе тепер артистка, яка грала в Празі роллю «Ніни» – п'яністки/.

Коли авто увільнило коня, коли сучасна техніка перенесла тягарі з людських рук на машини, коли наша культура продовжила людське життя на 20 літ, то це продовжене життя належить в першу чергу молоді, яка має право на життя, але тому і мусить працювати в цім напрямі для досягнення свого щастя – це і є головна мета моєї п'єси.

Будеш мати заслугу і Ти в поширенні думки, що має принести молоді ПРАВО НА ЖИТТЯ.

11.9.[19]73 [р.] послав я Тобі, на жаль, на стару адресу, «Виїмки з листування А. П. Чехова» /як друк/ і до того відповідного листа. Якщо Ти не одержав цих документів, то треба запитати дотичну пошту про долю цієї кореспонденції. Вона не сміє пропасти, і я буду чекати вістки від Тебе про цю річ.

На кінець мого довгого листа треба записати до родинної хроніки: Твій останній лист прилетів разом з листом Віктора К[індратовича]. Листи від ДІДА і ВНУКА летіли з Америки до Праги разом. І Дід, і ВНУК – українці, але листи їх мовою ріжні: дід пише по-українськи, внук – по-англійськи, хоча обидва листи торкаються справ українських. Ось де уривок з нашої історії і тема для повісти чи драматичного твору.

Подобається мені англійський стиль Твого листа, як свідоцтво, що їй мислиш по-англійськи. Моя англійська мова – це, розуміється, лише переклад, а переклад все є тільки переклад. Перекладаючи свою п'єсу на англійську мову, я сильно відчував, що мені бракують слова і вирази денної англійської конвертації, «сленги» і «вуличні» вирази, які так добре характеризують той чи інший сценічний персонаж, і такі недостатки мого перекладу треба було б поправити, коли б п'єса йшла для американської аудиторії.

Дуже дякую за Твої турботи і прошу вибачення.

Сердечно вітаємо Тебе і Твою милу Дружину, бажаючи Вам всього найкращого. Твій О[лекса] Приходько з дружиною.

№ 8

Лист Андрія Приходька до Миколи Приходька

Прага, Різдво 1982 [р].

Дорогий Микола!

Щиро вітаємо Тебе і Твою милу дружину з Різдвом Христовим і бажаємо

Вам доброго здоров'я, душевного спокою та сповнення всіх замірів в Новому Році 1983.

Дякуємо за милого листа ще з висни сего року і вибачай, що лише тепер відповідаю. Хоч мені вже 70 літ (я ровесник Твого бл. п. Батька Євгена), я продовжую педагогічну діяльність, але вже не є такий швидкий і часто мені не стає часу. Я дуже радий, що ми пов'язуємо зв'язок з Тобою, бо якраз з Твоїм дорогим бл. п. Дідусем, котрий довгі літа жив тут, ми мали тісні стосунки, так само з незабутньою бл. п. Бабусею Анною Павловою, й з Твоїм покійним Батьком були ми один рік одночасно в праській консерваторії, котру він, на жаль, покинув, хоч у него був чудовий голос.

Бабуся Твоя Анна Павловна, уродж[ена] Єсіпова народилася 23.8. (по старому стилю) 1889 [р.] очевидно в К[ам'янці]-П[одільському] (не знаю напевно) і померла 9.10.1935 [р.] передчасно (очевидно рак) тут. Похована на праському цвинтарі Ольшани недалеко від малої православної церкви. Від тої пори став Твій Дід вдівцем і, як Тобі відомо залишився ним до самої смерті, значить 47 літ. В тій самій могилі поховані і мої дорогі родичі (1979 і 1981). Сего року в літі здіняли ми старий хрест і поставили новий пам'ятник з граніту – тепер се наша родина могила... Зі старого хреста залишилась мене таблиця з іменем Твоїї Бабусі. Сховав її на пам'ять, думав післати її до Вас, але вона металева і досить тяжка. Твоя Бабуся була чудова людина. Хоч походила з російської родини, зовсім перенялася укр. стихією і вважала себе свідомою Українкою. Чехи дуже добре відносились до нас і для тих, що не могли закінчити освіту внаслідок воєнних подій 1-ої світової війни, відкрили в Празі укр[аїнський] університет і господарську академію в Подєбрадах. Там якраз викладав Твій Дідусь, а коли академія сповнила своє завдання, Він опинився без посади і діставав лише маленьку піддержку (500 крон в місяць, що було д[уже] мало). Якраз почалась господарська криза, тяжко було найти іншу працю і Анна П[авловна], щоби рятувати родину пішла працювати як кухарка в укр[аїнську] їдальню. Була се д[уже] скромна інституція Союзу укр[аїнських] жінок з мінімальною оплатою, але з того в ті часи важною вигодою, що родина могла пообідати там безплатно. Умови праці там були д[уже] тяжкі, особливо для А[нни] П[авловни], котра не мала до того жодної фахової підготовки. Те все виносила героїчно і ніхто від неї ніколи не почув ані слова нарікання. Просто «свята людина»..., але, на жаль, якраз сі обставини були причиною передчасної смерті.

Дуже радий, що Ти рішив написати свою дисертацію, не дивлячись на теперішню нерентабельність Твого фаху. Певна непрактичність в нашій родині є традиційна, але лише дійсне знання має вартість і раніше чи пізніше буде оцінене.

На сему кінчаю і тішуся, що напишеш про свої справи.

З найліпшими побажаннями Андрій (Олексович – ніхто мене так не називає) з дружиною.

№ 9

Лист Андрія Приходька до Миколи Приходька

Прага, 5 квітня 1982 [р].

Дорогий Микола!

Посилаю Тобі щире співчуття з приводу смерті Твого дорогого діда бл. п. Віктора Кіндратовича, котрого ти стратив за недовго після смерті Твого дорогого Батька бл. п. Євгена Вікторовича (мого рідного кузена). Високо оцінюю Твою старанну опіку, котру Ти уділював в останні роки своєму дідові, особливо коли Твій Покійний Батько вже не міг про нього старатися.

Видко, що Ти отримав у спадщину шляхетні риси нашого колись славного роду і будеш їх достойним (і по мужській лінії єдиним) потомком. На жаль, я про Тебе знаю д[уже] мало, лише з листів дорогого Покійного діда про те, як «Бусик» про него старався.

Тому просив би Тебе написати про себе – яку Ти осягнув освіту, в якій сфері працюєш і звичайно про свою родину.

У спадщині Твого дідуся є одно, або може і більше оповідань моєї покійної Мами (власне також Твої другої Бабусі). Покійний дідусь високо оцінював ці оповідання і збирався їх видати друком. Може Ти зможеш тепер зайнятися тою справою?

Христо Воскрес! Бажаємо Тобі приємних Великодніх свят, щиро вітаємо Твою родину! Андрій і Божена.

№ 10

Лист Миколи Приходька до Анатолія Трембіцького

Вельмишановний пане Анатолій,

Дуже дякую Вам за цікаву книжку, і за диск із статтями. Стидно мені, що так довго не відповідав на Ваше листа, але час якось непомітно втікає. Посилаю Вам додаткові матеріали – можливо знайдеться ще більше – і два екземпляри першої частини «Під сонцем Поділля».

Дід хотів видати другу частину, але якось не удалося йому. Зараз цією справою займаються в Україні Володимир Сергійчук (...) і Юрій Легун (...). В їхніх руках є копії друкованого рукопису 2-ої частини Дідових спогадів. Професор Сергійчук має також копію Дідового післявоєнного щоденника [на жаль, й досі не опублікований – авт.].

Хотілось би знати щось про родину Приходьків до приходу на Поділля, але на жаль не маю доступу до аналогічних матеріалів на Україні. Мені відомо що родина з околиці міста Ніжин, і що прізвище Приходько знаходиться в списках дворян північно-східної України в 19-ому столітті, але позатим нічого не знаю. Батькові, як був малий хлопець, показувала його Баба (мати В[іктора] К[індратовича]), що родина Приходьків козацького походження, і що вони жили кілька століть на селі не далеко від міста Ніжин. Цікаво що в реєстрі Війська Запорозького 1649-ого року, під наголовною «Сотьяна Носовская и Кобызь-

кая» Ніжинського полка, є ім'я: юнанька Приходько. Можливо це предок?

Також дуже мало знаю про родину Дідової Мами – Сяркевич чи Шаркевич. Батько її, Яків, маляр, жив і працював на Поділлі – чи лишилася якась спадщина від нього?

Не пам'ятаю чи послав Вам ксерокопії родинної фотографії за 1910 р. попробую послати її «via email».

Привіт Вашому синові, і щира подяка Вам обом. Микола Приходько
2 липня 2008 р.

Список використаних джерел і літератури

1. Базарко І. На свіжу могилу Віктора К. Приходька // Свобода (Нью-Йорк). 1982. Ч. 49. 16 березня. С. 4.
2. Вшанування діяча Закарпаття Олекси Приходька // Свобода (Нью-Йорк). 1973. Ч. 106. 8 червня. С. 5.
3. Гамкало І. Приходько Олекса Кіндратович // Мистецтво України: біографічний довідник / За ред. А. В. Кудрицького. Київ: [б. в.], 1997. С. 491.
4. Завальнюк О. М. В. К. Приходько і заснування Кам'янець-Подільського державного українського університету // Етнічна історія народів Європи: Збірник наукових праць. Київ: Унісерв, 2003. Вип. 15. С. 31-36.
5. Завальнюк О. М. Історія Кам'янець-Подільського державного українського університету в іменах (1918–1921 рр.). Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2006. 632 с.
6. Завальнюк О. М., Комарніцький О. Б., Стецюк В. Б. Минуле і сучасне Кам'янця-Подільського: політики, військові, підприємці, діячі освіти, науки, культури й медицини: Історичні нариси. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2007. Вип. 2. 452 с.
7. Завальнюк О. М., Телячий Ю. В. Будівництво української загальноосвітньої школи в роки національно-демократичної революції (1917–1920). Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2001. 212 с.
8. Завальнюк О. М. Збудування Українського університету у Кам'янці-Подільському (1918 р.) // Красзнавство. Науковий журнал. 2000. № 1-2. С. 201-208.
9. Завальнюк О. М. Українська еліта і творення національної університетської освіти: фундатори і будівничі (1917–1920 рр.). Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2005. 496 с.
10. Із спогадів учнів О. Приходька // Нове життя (Пряшів, Словаччина). 1967. Окремий відбиток № 41. С. 2.
11. Короткий життєпис родини Приходьків, що народились і жили в бувшій Подільській губернії в роках 1884–1925. Склали Віктор Приходько 6 червня 1981 року. Родинний архів внаку Віктора Приходька – Миколи Приходька (Нью-Йорк, США). Оригінал; Родинний архів А. М. Трембіцького. Рукопис, ксерокопія, 23 арк.
12. Костюк Ю. Олекса Приходько – диригент і педагог (До 80-річчя від дня народження) // «Нове життя» (Пряшів, Словаччина). 1967. Окремий відбиток № 41. С. 2.
13. Лист Андрія Приходька до Миколи Приходька від 5 квітня 1982 р. Родинний архів внаку Віктора Приходька – Миколи Приходька (Нью-Йорк, США). Оригінал; Родинний архів А. М. Трембіцького. Ксерокопія, 2 арк.

14. Лист Андрія Приходька до Миколи Приходька, грудень 1982 р. Родинний архів внука Віктора Приходька – Миколи Приходька (Нью-Йорк, США). Оригінал; Родинний архів А. М. Трембiцького. Ксерокопія, 2 арк.

15. Лист Миколи Приходька до Анатолія Трембiцького від 21 березня 2008 р. Родинний архів А. М. Трембiцького. Оригінал, 1 арк.

16. Лист Миколи Приходька до Анатолія Трембiцького від 2 липня 2008 р. Родинний архів А. М. Трембiцького. Оригінал, 1 арк.

17. Лист Олекси Приходька до Миколи Приходька від 10 вересня 1966 р. Родинний архів внука Віктора Приходька – Миколи Приходька (Нью-Йорк, США). Оригінал; Родинний архів А. М. Трембiцького. Ксерокопія, 2 арк.

18. Лист Олекси Приходька до Миколи Приходька від 11 жовтня 1973 р. Родинний архів внука Віктора Приходька – Миколи Приходька (Нью-Йорк, США). Оригінал; Родинний архів А. М. Трембiцького. Ксерокопія, 2 арк.

19. Лист Олекси Приходька до Миколи Приходька від 15 червня 1966 р. Родинний архів внука Віктора Приходька – Миколи Приходька (Нью-Йорк, США). Оригінал; Родинний архів А. М. Трембiцького. Ксерокопія, 1 арк.

20. Лист Олекси Приходька до Миколи Приходька від 21 серпня 1966 р. Родинний архів внука Віктора Приходька – Миколи Приходька (Нью-Йорк, США). Оригінал; Родинний архів А. М. Трембiцького. Ксерокопія, 3 арк.

21. Лист Олекси Приходька до Миколи Приходька від 23 липня 1973 р. Родинний архів внука Віктора Приходька – Миколи Приходька (Нью-Йорк, США). Оригінал; Родинний архів А. М. Трембiцького. Ксерокопія, 2 арк.

22. Лист Олекси Приходька до Миколи Приходька від 25 березня 1972 р. Родинний архів внука Віктора Приходька – Миколи Приходька (Нью-Йорк, США). Оригінал; Родинний архів А. М. Трембiцького. Ксерокопія, 2 арк.

23. Лист Олекси Приходька до Миколи Приходька від 25 квітня 1967 р. Родинний архів внука Віктора Приходька – Миколи Приходька (Нью-Йорк, США). Оригінал; Родинний архів А. М. Трембiцького. Ксерокопія, 2 арк.

24. Лист Олекси Приходька до Тимiша Олесiюка від 19 грудня 1965 р. Родинний архів внука Віктора Приходька – Миколи Приходька (Нью-Йорк, США). Оригінал; Родинний архів А. М. Трембiцького. Ксерокопія, 2 арк.

25. Лист Олекси Приходька до Тимiша Олесiюка від 21 квітня 1966 р. Родинний архів внука Віктора Приходька – Миколи Приходька (Нью-Йорк, США). Оригінал; Родинний архів А. М. Трембiцького. Ксерокопія, 2 арк.

26. Лист Ольги Приходько до Миколи Приходька без дати. Родинний архів внука Віктора Приходька – Миколи Приходька (Нью-Йорк, США). Оригінал; Родинний архів А. М. Трембiцького. Ксерокопія, 2 арк.

27. Олесiюк Тимiш // Вікіпедія [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Олесiюк_Тимiш.

28. Пеленський О. Українська пісня в світі. Світова концертна подорож Української Республіканської капелі. Спомини учасника / Обкладинка В. Січинського. Львів: Друкарня НТШ, 1933. 62 с.

29. Повідомлення про смерть Євгена Кіндратовича Приходька. Printes in Italy. Родинний архів внука Віктора Приходька – Миколи Приходька (Нью-Йорк, США). Оригінал; Родинний архів А. М. Трембiцького. Ксерокопія, 1 арк.

30. Повідомлення про смерть Олексі Приходька. Родинний архів внука Віктора Приходька – Миколи Приходька (Нью-Йорк, США). Оригінал; Родинний архів А. М. Трембіцького. Ксерокопія, 1 арк.

31. Повідомлення про смерть Приходька Андрія Олексовича. Родинний архів внука Віктора Приходька – Миколи Приходька (Нью-Йорк, США). Оригінал; Родинний архів А. М. Трембіцького. Ксерокопія, 1 арк.

32. Повідомлення про смерть Приходька Євгена Вікторовича // Свобода (Нью-Йорк). 1980. Ч. 152. 10 липня. С. 3.

33. Помер Віктор К. Приходько, заслужений український громадянин // Свобода (Нью-Йорк). 1982. Ч. 26. 10 лютого. С. 1.

34. Приходько Віктор // Енциклопедія Українознавства-ІІ. Львів: НТШ, 1996. Т. 6. С. 2346.

35. Приходько Віктор Кіндратович // Вікіпедія [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Приходько_Віктор_Кіндратович.

36. Приходько В. Під сонцем Поділля. Спогади. Ч. 1. Вид. 4-е. Нью-Йорк; Мюнхен: Криниця, 1967. 184 с.

37. Приходько В. Під сонцем Поділля. Спогади. Ч. 2 / упорядники і автори передмови Ю. Легун, О. Кравчук. Вінниця: ТОВ «Консоль», 2011. 416 с.

38. Приходько Марина // Вікіпедія [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Приходько_Марина.

39. Приходько Марина // ЕУ-ІІ. Львів: НТШ, 1996. Т. 6. С. 2346.

40. Приходько О. Пробудилася Русь... Закарпаття 50 літ назад (Спомини). Нью-Йорк: Карпатський Союз ЗСА, 1972. 32 с.

41. Приходько Олекса // Енциклопедія Українознавства-ІІ. Львів: НТШ, 1996. Т. 6. С. 2346.

42. Приходько Олекса Кіндратович // Вікіпедія [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Приходько_Олекса_Кіндратович.

43. Приходько Олекса Кіндратович [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.ukrainians-world.org.ua/about/45/49/86/103/

44. Приходько Ольга. Перша вистава «Ревізора» в Александринському театрі в Петербурзі 19.4.1836 р. Родинний архів внука Віктора Приходька – Миколи Приходька (Нью-Йорк, США). Машинопис, оригінал; Родинний архів А. М. Трембіцького. Ксерокопія, 4 арк.

45. Проф[есор] Віктор Приходько. [Автобіографія]. Родинний архів внука Віктора Приходька – Миколи Приходька (Нью-Йорк, США). Машинопис, оригінал, 10.XII.1956; Родинний архів А. М. Трембіцького. Ксерокопія, 3 арк.

46. Росул Т. І. Музичне життя Закарпаття 20–30-х років ХХ століття. Ужгород: ПоліПринт, 2002. 208 с.

47. Січинський В. Під сонцем Поділля: з нагоди 50-річного ювілею проф[есора] В. Приходька // Свобода (Джерзі Сіті). 1956. Ч. 233. 5 грудня. С. 3.

48. Стерчо П. Св. пам'яті Олексі Приходька // Свобода (Нью-Йорк). 1979. Ч. 58. 15 березня. С. 4.

49. Трембіцький А. А. 120 років з дня народження Віктора Кіндратовича Приходька // Календар знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини на 2006 рік: Довід.-бібліогр. вид. / Упр. культури Хмельниц. облдержадмін.; Хмельниц. ОУНБ ім.

М. Островського; Уклад. С. Гук, В. Мельник. Хмельницький, 2005. С. 64-66.

50. Трембiцький А. А. Віктор Кiндратович Приходько – державний, громадсько-просвітницький і культурний діяч (до 120-річчя з дня народження) // Освіта, наука і культура на Поділлі. Зб. наук. пр. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2006. Т. 8: Мат. круглого столу «Культура, освіта і просвітницький рух на Поділлі». С. 205-225.

51. Трембiцький А. А. Віктор Приходько у визвольних змаганнях українського народу в 1917–1922 рр. // Формування та діяльність українських національних урядів періоду Української революції 1917–1921 рр.: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції. Кам'янець-Подільський, 6-7 грудня 2007 р. / Ред. кол.: Смолій В. А. (співголова), Завальнюк О. М. (співголова), Реєнт О. П. та ін. Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2008. С. 315-330.

52. Трембiцький А. А. Державницька і громадсько-просвітницька діяльність Віктора Приходька // Видатні діячі визвольних змагань українського народу (1917–1921 рр.). Матеріали Всеукраїнської наукової конф. Хмельницький, 2008. С. 166-185.

53. Трембiцький А. А., Трембiцький А. М. Особистісно-індивідуальний світ членів родини Приходьків // Освіта, наука і культура на Поділлі. Збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2010. Т. 16: Матеріали круглого столу «Освіта, культура і просвітницький рух на Поділлі», 22 жовтня 2010 року. С. 225-247.

54. Трембiцький А. А., Трембiцький А. М. Родина Солухи-Приходьків в історико-культурній спадщині України // Подільська «Просвіта»: історія і сьогодення: збірник наукових праць за підсумками регіональної науково-краєзнавчої конференції, м. Кам'янець-Подільський, 2-3 червня 2011 року / [редкол.: О. М. Завальнюк (гол.) та ін.] Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. С. 161-167.

55. Трембiцький А. М. Життєві перипетії і творча спадщина поетеси української діаспори США Марини Приходько // Українська мова і нація: зб. наук. пр. / гол. ред. Л. Г. Білий. Хмельницький: Вид-во ХІ МАУП, 2016. Вип. 7. С. 119-138.

56. Трембiцький А. М. Життєві перипетії і творча спадщина поетеси української діаспори США Марини Приходько // Українська діаспора: проблеми дослідження: тези доповіді Міжнародної наукової конференції, 27-28 вересня 2016 р., м. Острог / Міністерство освіти і науки України, Національний університет «Острозька академія», Українське історичне товариство. – Острог: Вид-во Національного ун-ту «Острозька академія», 2016. С. 252-253.

57. Трембiцький А. М. Ідея української соборності в світобаченні Тиміша Олеся // День Соборності України: історико-політологічні дискусії зб. наук. пр. / гол. ред. Л. Г. Білий. Хмельницький: Вид-во Хмельницького ін-ту МАУП, 2016. Вип. 3. С. 122-132.

58. Трембiцький А. М. Кость Солуха у спогадах Тетяни Приходько (Солухи) // Кость Солуха – людина, освітній і громадський діяч (до 150-річчя від дня народження та 110-річчя від заснування Подільської «Просвіти»). Збірник матеріалів круглого столу. Кам'янець-Подільський: К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2016. С. 21-29.

59. Трембiцький А. М. Пахуче й густо поростають ночі ... Хмельницький: ІРД, 2016. 134 с.; іл.

60. Трембiцький А. М. Поетичний світ Марини Приходько // Глобалізація/свро-

пеїзація і розвиток національних слов'янських культур : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 24 травня 2016 р.) / НАН України, Укр. ком. славистів, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т укр. мови, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні, Ін-т літ-ри ім. Т. Г. Шевченка, Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського, Укр. мовно-іформ. фонд; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2016. С. 115-118.

61. Трембіцький А. М., Трембіцький А. А. Просопографічна проблема вивчення подільської родини Солухи–Приходька–Герасименка–Філя // Освіта, наука і культура на Поділлі. Збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2007. Т. 10: Матеріали шостого круглого столу «Культура, освіта і просвітницький рух на Поділлі». С. 63-71.

62. Трембіцький А. М. Тетяна Солуха про батька // Подільська «Просвіта»: історія і сьогодення: збірник наукових праць за підсумками регіональної науково-краєзнавчої конференції, м. Кам'янець-Подільський, 2-3 червня 2011 року / [редкол.: О. М. Завальнюк (гол.) та ін.]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2011. С. 153-161.

63. Трембіцький А. М. Члени відомих українських родин Січинських-Чехівських-Січинських-Шандорів і Солухи–Приходьків–Герасименка–Філя в Українській республіканській капелі (березень 1919 – липень 1920) // Освіта, наука і культура на Поділлі. Збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2013. Т. 20: 95-річчю заснування Кам'янець-Подільського державного українського університету присвячується. С. 175-210.

64. Трембіцький Анатолій. Плідне поле Марини Приходько // Свобода (Нью-Йорк). 2017. Ч. 9. 3 березня. С. 9.

65. Prykhodko Viktor [Pryxod'ko] // Encyclopedia of Ukraine. Toronto-Buffalo-London: University of Toronto Press Incorporated, 1993. Vol. IV. Ph-Sr. S. 260.

66. Tetajna Prychodko-Solucha. Лікар Кость Г. Солуха. Спомин про батька. Родинний архів Миколи Приходька (Нью-Йорк, США). Машинопис, оригінал; Родинний архів А. М. Трембіцького. Ксерокопія, 8 арк.

67. Victor Prychodko is Recipient of «Shevchenko Freedom Award». UCCA Executive Committee Meets. Officers' Reports // Svoboda (New York). 1974. № 16. S. 3-4.

Andriy Trembitsky, Anatoly Trembitsky

The letters of Mykola Prikhodko, the grandson of Viktor Prykhodko, are a retrospective component of the life of the Prikhodky family

In the article, based on valuable materials, in particular, the memoirs of Viktor Kondratovich Prykhodko and Tetyana Kostovna Prikhodko, letters from Andriy Alekseevich and Oleksii Kondratovich Prykhodky, Olga Konstantinovna Prykhodko from the family archive of one of the representatives of the glorious family of Solukha-Prikhodko-Gerasimenko-Fil', Nikolai Yevgenovich Prykhodko, the activities and creative heritage of many members of the genus – the famous figures of the latest Ukrainian history are enlightened. Family and other relationships between members of the family are also partially disclosed. In particular, partly revealed and highlighted:

– general aspects of life and creative ways, state, scientific and educational, pedagogical and public education activities of the well-known public figure, the leader of Viktor Kondratovich Prykhodko, grandfather of Mykola Yevhenovych and the father of Yevhen Viktorovich Prykhodko;

– life vicissitudes of the wife of Viktor Kondratovich, an active participant in the cultural and educational and public life of Ukrainian emigration in Prague, a member of the Board of the Ukrainian Women's Union, Anna Prykhodva (Yesipova);

– artistic activity of the artist of the professional theater «Nova scena» (Khust, Transcarpathian region) and the Prague Conservatory, editor and speaker of the Ukrainian department of the Voice of America radio station with headquarters in Washington, Yevgeny Viktorovich Prykhodko, son of Viktor Kondratovich and Anna Prykhodky;

– life vicissitudes and creative heritage of Ukrainian poetess Marina Tymyshivna Prykhodko (Olesiyuk), wife of Yevgeny Viktorovich Prykhodko and daughter-in-law of Viktor Prykhodko;

– life and educational paths of the candidate of philological sciences, editor of the company «Social Register Association» (New York) Mykola Yevgenovych Prykhodko, son of Marina Tymyshivna and Yevgeny Viktorovich Prykhodky, grandson of Viktor Prykhodko;

– life paths and creative heritage of Ukrainian conductor, teacher, playwright and theater critic Oleksa Prykhodko, brother of Viktor Prykhodko;

– life paths and creative heritage of the Ukrainian public figure, teacher, author of the Podilsky family chronicles and the first Ukrainian translation of the textbook on botany, the wife of Oleksa Prykhodko – Olga Konstantinovna Prykhodko (Vatich);

– short biographical information about the emerited professor of the Czech Trade Academy in Prague, doctor of philosophy, pianist with a higher musical education of Andriy A. Prykhodko, the son of Olga and Alexei Prykhodky;

– personal and individual outlook of the well-known Ukrainian public-political figure, member of the Government of the UPR in exile, doctor, diplomat, demographer, employee of the military-scientific and literary magazine «Tabor» – Timosh Gnatovych Olesiyuk, father of Marina Tymyshivna and go-between Viktor Prykhodko.

Keywords: epistolary heritage, Andrew, Viktor, Yevgeny, Marina, Nikolay, Oleksa, Olga Prykhodky, Tymosh Olesiyuk, Kamyanets-Podilskiy, Prague, New York.

Одержано 1 вересня 2017 року